

אור הפרשה

י"ל ע"י מוסדות אור דוד בראשות הרה"ג דניאל זר שליט"א

כ"א טבת תשפ"ג • גליון 245 • פרשת שמות

זמני שבת קודש

רבנו תם	מוצאי שבת	הדלקת נרות	תל אביב
17:59	17:36	16:35	
18:04	17:39	16:33	ירושלים
17:56	17:33	16:32	חיפה

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

התמסרות לזולת

כשיהודי עושה חסד ומיקל על זולתו, באותו רגע הוא 'קונה' מניית בכל מה שיעשה האדם הנעזר בו. הרי לו לא היינו מסייעים לפלוני לו סייענו, נקל לשער שלא היה מצליח להגיע לאותם הישגים ולאותן הצלחות אליהם הצליח להגיע. לפיכך, מנגנון הזיכוי השמימי עובד כך: יהודי המיטיב לזולתו – זוכה שכל זכויותיו העתידיות של מי שנעזר בו, ייזקפו אף לזכותו!

כדי לקרב את הדברים אל הלב, הבה נחשב חשבוננו של עולם: לאחר 120 שנות חיים עולה יהודי השמימה, ומגלה שלמד יותר שעות לימוד מכל שעות חייו! הוא גם מוסיף ומגלה תפילות בכוונה בכמות אותה לא יכול היה להספיק בכל ימי חלדו, ולצד זאת – אוצר בלום של חסדים, מידות טובות, נקודות אור – שכלל לא עשה!

הוא תמיה על הענין, וניגש 'למנהל החשבונות' השמימי, שמשיב לו בנחת: 'אמת דיברת, כל זה אכן לא אתה עשית. אלא שאתה עזרת לילד פלוני שהתקשה בלימודו, וגם סייעת לחולה פלוני שכבר היה מדוכא, ולצד זאת גם סייעת לשכנך בנשיאת משא כבד, ולמכרך בעת שהיה דחוק כלכלית. לפיכך, זכויותיהם של כל אלו שהזכרו ועוד רבים אחרים להם סייעת ולמענם התמסרת – כל הזכויות הללו נזקפות גם לזכותך, ומכאן מיליוני זכויות שלא ציפית להן מראש, אך הן כאן, למענך!'

באותו רגע, נפערות עיני היהודי בתדהמה, ולפתע הוא מבין עד כמה נכון המשפט 'לתת זה לקבל'. הן הוא זה שאכן העניק משלו, זמן, כח, מאמץ, כסף, הקרבה אישית. אך למעשה, בכל פעולותיו אלו קנה מניית יסוד בעשייתם של כל אלו שנעזרו בו, וכל זכויותיהם מתחלקות עמו. אמור מעתה, אז, כשהקריב למען החסד בהיותו בר שר ודם עליו חלד – עשה את העיסקה המשתלמת ביותר, בעיסוקו זה קנה לעצמו מיליוני זכויות במאמץ קטן יחסית לרווח העצום! (הרב אשר קובלסקי)

הרה"ג דניאל זר שליט"א ראש התיבה המוסדות

זכות הצדיקים

גדולת הצדיקים רבי משה בר מיימון ורבי יעקב אבוחצירא זכותם תגן עלינו

הרמב"ם אמר שאי אפשר לרפא אותו והם הרופאים התווכחו איתו, הביאו איש שאמרו עליו שהוא עיור מלידה, ושמו עליו סממנים שונים והוא התרפא. מה עשה הרמב"ם? הוציא לו בד ושאל אותו באיזה צבע הבד? אמר לו אדום. אמר להם הרמב"ם, אם הוא עיור מלידה איך הוא יודע איזה צבע זה...?

רבינו יעקב אבוחצירא זיע"א, קודש הקדשים, שמשחר ילדותו היה מוסר נפש בלימוד התורה, היה מסתגר יום ולילה באהבת התורה, והיה מתענה משבת לשבת ממש, לא אכל כל השבוע, והרבה בתפילות וסיגופים, להתרחק מתענוגות העה"ז ולהרבות בתענוגות העה"ב בתורה ותפילה וגמילות חסדים. ידוע, שאחד הדברים שהיה מוסר נפש עליהם, זה שהיה הולך מעיר לעיר במרוקו לאסוף כספים לנזקקים, כל חייו היו לימוד התורה אבל הוא ידע מה זה לעזור לנזקקים.

היה לו שכן לרבי יעקב, שהיה רואה כל לילה אורות גדולים בביתו של רבי יעקב. אמר לו ר' יעקב אל תסתכל, זה מסוכן עבורך. לילה אחד היה אור מיוחד מאד והשכן לא התאפק והביט אל האור, ורח"ל נעשה סגי ניהור. הלכו בני המשפחה שלו לרבי יעקב וביקשו רחמים עליו, הוא אמר להם הרי זההרתי אותו, לאחר שקיבל עליו שוב לא להסתכל העביר רבי יעקב ידו הקדושה על פניו והוא חזר לראות.

בנו, רבי מסעוד, שהיה אביו של הבבא סאלי, זיע"א, בא לפני אביו רבי יעקב ורצה ללמוד ממנו קבלה, אמר לו אביו עלין קודם ללמוד לבדך אח"כ תבוא אלי. ישב רבי מסעוד זמן רב עמל ויגע עד שחיבר חיבור של כוונות בקבלה, ואמר לאביו הנה למדתי. קרא רבי יעקב בכתבים ואמר לרבי מסעוד, בני אם חכם לבך ישמח ליבי גם אני. אולם דע לך, כי כל הכוונות שכתבת אני מכון אותם בשעה שאני מרוח את הטבק! אפשר להבין באיזה דרגות מדובר?!

אנחנו צריכים להתחנך ולשאוף להיות כמו גדולי ישראל, מאורות האומה. במיוחד כשרואים את "גדולי האומה" של הרחוב, אנשים שנועצים חרב איש בלב רעהו, מפירים הסכמים ומשפילים זה את זה, והם הגדולים, וככל שגדול יותר כך השקר שלו והרמאות שלו גדולה יותר. צריכים לרקוד כשנמצאים בהילולא של כאלו צדיקים. זכותם תגן עלינו אמן!

שבוע התקיימה הילולת הצדיקים הקדושים אבות העולם, בעל היד החזקה, רבינו משה בן מיימון זכותו תגן עלינו, ואביר יעקב המקובל האדיר רבינו יעקב אבוחצירא זיע"א, זכר צדיקים וקדושים לברכה אמן.

לשמחה מה זו עושה? אדם בא לעולם לשליחות. שולחים אנשים לירח, מאות מיליארדים של השקעה, אם בזבזו את הזמן בשש-בש ודמקה, איזו אכזבה תהיה מהם! אבל אם עשו את הנדרש מהם, איזו שמחה גדולה וקבלת פנים וצהלות יהיה כשהם חוזרים לשלום. אדם לא בא לעולם כדי לאכול ולשתות, אדם בא לגדול בתורה ויר"ש, לצמוח. כשזכה להגיע לדרגות גבוהות, והוא עולה לשמים, יש שם שמחה גדולה, ישמח ה' במעשיו. לכן יש הילולא ביום זה, יום פטירתם. ובוודאי כל המשתתף בהילולא זו מתברך על ידם.

צריכים להבין ולדעת, שכל המטרה של הילולא, זה כדי ללמוד מדרכם ומעשיהם, בחינת "והיו עיניך רואות את מוריק" (ישעיה ל), לדעת להיכן לשאוף, לא לעשירות וקריירה ולא לחכמות נכריות, רק ביראת ה' כל היום, לשם יהיו כל מאוויונו ושאיפותינו.

אין יום בעולם הישיבות, אין שעה, שלא הוגים בתורת הרמב"ם, בקשויות ובתירוצים. מאות ספרים חוברו להבין את דבריו ודקדוקיו והשמטות הרמב"ם, כמעט אין ספר שנתחברו עליו כה הרבה ספרים כמו היד החזקה להרמב"ם.

החיד"א הק' כתב, שביום שסיים הרמב"ם את ספרו, חלם שאביו בא לבקר אותו, יחד עם עוד אדם ישיש. שאל את אביו מי זה אשר איתך, אמר לו זה משה רבינו שבא לראות את החיבור שחיברת, עיין משה רבינו בספר ואמר לו משה רבינו ישר כוחך על החבור הגדול שחיברת.

היה צדיק אחד, מגדולי האדמו"רים, שביקש בתפילה שיתנו לו את היראת שמים של הרמב"ם. אמרו לו, אי אפשר לך להחזיק מעמד ביר"ש של הרמב"ם, אמר להם אעפ"כ אני רוצה. נתנו לו את היר"ש של הרמב"ם ובו במקום הוא התעלף, לא יכול היה להחזיק מעמד. אמרו לו אח"כ לאותו צדיק, היר"ש שקיבלת זה היר"ש של הרמב"ם בשוק, אם היית מקבל את היר"ש של הרמב"ם בבית כנסת היית מסתלק ומת מיד.

ידוע. הרמב"ם היה במצרים, וחכמתו עמדה לו בחצר המלכות. והיו לו ויכוחים גדולים עם חכמי האומות, פעם התווכחו, אם אפשר לרפא עיור מלידה,

מתוך דרשתו השבועית של הרה"ג דניאל זר שליט"א המתקיימת בכל זום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

ההקדשה השבועית

הצנים הם אנוש לתקיים אלפי נפשות צאן משרשר להצלחתם אז לעיני קדושתם ההקדשה נכספה 05-04-03-02-01-00

לימינו יידן חיה בת הדס יוסי בן חלן צורי בן רחל דייה בת חוה

לישיק בנימין בן חסיה אלדד בן חוה ספיר בת עליזה לירך בת עליזה

לחובלתו אסף בן חיה רובין בן דיה אלעד בן ענה אלדד בן ירדנה

לעילוי נשמות שלמה בן ג'ון סגילית בת חנה שמואל בן ילנדה יואב בן חנה

סיפור לשבת

הרב צבי נקר

מידות של גדולי תורה

סיפר הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א.

למדתי בישיבת "אור ישראל" אצל הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל. יחד אתי למד שם גם בחור ממשפחה פשוטה מאוד. אביו היה פועל במע"צ והוא היה הבן הגדול בבית. הוא היה בעל כשרון גדול, ממש גאונות היתה בו, אבל כמעט כגודל כשרונותיו, כך היה רחוק רחוק מיראת שמים.

הרב ניימן היה נוהג לצעוד מדי יום לבית הכנסת הגדול של פתח תקווה, כדי לאסוף תרומות מהמתפללים שם, לטובת החזקת הישיבה, ובכל יום הוא היה לוקח איתו בחור אחד מהישיבה שהיה מלווה אותו, ובזמן הזה הוא היה בעצם מחזק את הקשר בינו ובין תלמידי הישיבה.

באחת הפעמים כשהגיע תורי ללכת עם ראש הישיבה, אני מבחין מרחוק בבחור ההוא, כשהוא הולך באמצע ה'סדר' ומגיע ממולנו. אנחנו חוזרים לישיבה והוא יוצא ממנה, בעיצומו של יום לימודים שגרתי...

האמת שהייתי קצת לחוץ בשביל הבחור, שלא "ייתפס על חם". סימנתי לו בתנועת יד שיפנה לאחוריו וימצא פינה להתחבא בה עד שראש הישיבה יעבור, אבל הוא החציף פנים וסימן לי בחזרה בתנועת יד מזלזלת שלא אכפת לו בכלל שראש הישיבה יראה אותו. ואכן, כעבור שניות אחדות הבחין בו הרב ניימן ושאל אותו: להיכן מועדות פניך?

לתדהמתי לא היה גבול. הבחור השיב לראש הישיבה בלי להתבלבל שהוא עכשיו ממחר למקום מפוקפק, להצגה.

נאלמתי דום. חשבתי שראש הישיבה יסטור על לחיו ויורה לו שלא לשוב לעולם לישיבה, אבל הרב ניימן השיב לו בשוויון נפש: "אבל למה אתה הולך בלי סוודר? קר בחוץ, אתה תצטנן ואמא שלך תכעס עלי שלא שמרתי עליך כראוי. בא אתנו לישיבה, תלבש סוודר ואחר כך תלך".

הבחור ניסה להתחמק ואמר שאין לו זמן ללבוש סוודר כי הוא יאחר להצגה, אבל ראש הישיבה לא וויתר ולחש לו על אוזנו בשקט "אני יודע שאחר כך יש עוד הצגה שם, לא נורא אם תאחר לראשונה".

כשהגענו לישיבה, הבחור הזה באמת לקח את הסוודר שלו ויצא בחזרה החוצה.

הייתי המום, וגם כעסתי מאוד על הבחור הזה. מאיפה הוא לוקח את החוצפה האדירה הזאת?

נכנסתי לראש הישיבה ואמרתי לו שאני לא מבין את ההתנהלות שלו. ככה מתנהגים לכוה בחור חצוף? ראש הישיבה היה צריך לתת לו סטירה ולזרוק אותו לצמיתות מהישיבה.

ראש הישיבה שמע לעצתי, ונתן לי סטירה קלה. "כמה שנים אתה כבר ראש ישיבה?" הוא שאל אותי, "אפילו לא יום אחד, אני ראש ישיבה כבר 50 שנה, את החינוך תשאיר לי".

אותו בחור מחוצף, היה ישן איתי בפנימייה. באותו לילה הוא העיר אותי כשהוא רועד מפחד. הוא הבין כמה גדולה היתה החוצפה שלו, ותיאר לעצמו שלמחרת הוא צפוי לעמוד בפני ההשלכות של המעשים החמורים הללו. מיד בבוקר הוא ייקרא אל המשגיח ויקבל את ה'פסק' שלו.

אני התקשיתי לרחם עליו, אמרתי לו תאכל את מה שבישלת, לא היית צריך להתחצף.

בבוקר הוא רואה את הרב ניימן מדבר עם המשגיח, ובטוח שהם מדברים עליו ועוד רגע המשגיח יקרא לו. אבל לא. לא קורה כלום. אולי בתחילת השיעור? גם לא.

והנה בשעות הצהריים אנחנו מדברים יחד ופתאום מגיע ראש הישיבה, ושואל לשלומנו. ענינו לו, דיברנו קצת בלימוד וראש הישיבה ממשיך ללכת לבחור הבא, כאילו לא קרה כלום.

בערב הבחור הזה כבר נשבר, הוא כבר לא יכול היה לעמוד בבושה ובלחץ. הוא נכנס לראש הישיבה ופרץ בבכי, כשהוא מתנצל על חוצפתו ועל מעשיו.

ראש הישיבה אמר לו "תלמידי היקה אבא שלך עובד במע"צ, הוא מרוויח מעט מאוד כסף, ומתוך הלירות בודדות שהוא מקבל בחודש, חצי לירה הוא משלם לישיבה שתחנך אותך. תראה כמה חשוב לו שתלמד בישיבה ותהיה תלמיד חכם. אתה הבן הגדול בבית, אם אתה תהיה תלמיד חכם, רוב הסיכויים שגם האחים שלך יצעדו בעקבותיך וילכו בדרכך. אבל אם אתה תהיה פועל פשוט ותקטוף תפוזים, גם הם יהיו קוטפי תפוזים.

עכשיו אני שואל אותך, למה אתה עושה את זה לאבא שלך? לאמא שלך? איך אתה ככה גוזר עליהם אכזבה נוראה כל כך ומפח נפש כזה גדול. בהתנהגות שלך אתה לא רק מאכזב אותם ממך

עצמך, אלא מכל האחים שלך, הצעירים ממך. אתה גוזר את הדין של כל המשפחה שלך, שלא יהיו שם תלמידי חכמים, שלא יהיו יהודים שומרי תורה ומצוות. למה?"

הבחור ההוא תפס את עצמו בעקבות אותה שיחה, והתחיל להשקיע את כל כולו בתורה. עד היום הוא יושב והוגה בתורה. אני מכיר אותו ויודע כמה שהוא מתמיד עצום, וזה למרות שהוא לא קיבל שום 'שטעלע', ואין לו שום תפקיד תורני וכדו', הוא לומד פשוט כי חשקה נפשו בתורה.

אבל הסיפור עוד לא נגמר. בחתונה של אותו בחור, כמה שנים מאוחר יותר, הגעתי להשתתף בחופה. גם הרב ניימן היה שם. הוא פגש אותי, כשהבחור המתמיד הזה צעד אל החופה, עומד להתחתן עם בת למשפחה חשובה של רבנים ותלמידי חכמים מופלגים ועומד להקים בית יהודי אמיתי של תורה והתמדה. הרב ניימן ניגש אלי, צבט לי בלחי בחביבות, ושאל אותי "נו, אז מי צדק? סטירה הייתי צריך לתת לו, או צביטה חביבה בלחי?"

"הבחור השיב לראש הישיבה בלי להתבלבל שהוא עכשיו ממחר למקום מפוקפק, להצגה..."

אני זוכר איזו שמחה עצומה אפפה אותי באותם רגעים. אח... לא אוכל לשכוח איך שמחתי אז לשמוע את התוכחה החביבה הזאת מראש הישיבה הנערץ. איזה ראש ישיבה היה לי! איך זכיתי לכזאת מתנה נפלאה.

עברו שנים, הרב ניימן נפטר בשיבה טובה, ולהלווייתו הגיעו גדולי עולם בהם הגאון רבי חיים קרייזווירט זצ"ל, שגם הספיד אותו בדמעות שליש. בדרך לבית הקברות נסעתי עם הרב קרייזווירט ברכב, וסיפרתי לו את הסיפור המופלא הזה. השיב לי הגר"ח: "חבל שלא שמעתי את הסיפור הזה לפני ההספד, הייתי מוסיף את זה להספד שלי עליו". ועם כל זה לא נחה דעתו, והוא ביקש לעצור כי יש לו כמה מילים להוסיף על ההספד. אז הוא עמד על יד קברו הפתוח של ראש הישיבה, וסיפר את הסיפור הזה, בעוד הקהל כולו מזיל דמעות של צער על לכתו של הענק שבענקים, שידע לחנך כל נער על פי דרכו, לצבוט בלחי של זה שהולך למקומות מפוקפקים, ולסטור על לחיו של זה שחושב שצריך לזרוק את ההוא מהישיבה... (מתוך 'דרשו').

לסיפורים מרתקים נוספים של הרב צבי נקר כנסו לאתר 'ישיבת אור דוד'

למי נותנים תחילה את החלה לאחר המוציא? ומהי מעלתם של זמירות השבת?

שאלה: אדם שאמו או חמותו נמצאים איתם בשלחן שבת, כיצד ינהג לענין בציעת הפת - האם יתן כהרגלו קודם לאשתו או לא?

לענין סדר בציעת הפת כתבו האחרונים, יבצע לעצמו פרוסת המוציא כזית ולאשתו כביצה, ואם גדול מיסב על השלחן לא יתן המוציא להגדול קודם אשתו. וכתב בילקוט יוסף (ס' רע"א פ"טו הערה קמב), נראה דהוא הדין לאביו ואמו. ומכל מקום יכול ליתן להוריו ולאשתו ביחד, כדי שלא יראה שמקדים את אשתו.

ויש מן האחרונים שכתב, וזה שצריך ליתן כביצה לאשתו דוקא בליל שבת. ונתן טעם ע"פ הסוד. ואפשר שמה שכתב לחלק בין סעודות השבת זה רק לענין שיעור הפת אבל לא לענין סדר הנתינה, (דהיינו שצריך להקדים את אשתו אפילו לפני אדם גדול). אולם בלאו הכי יש מי שכתב לחלוק, שמפשוט דברי רבנו הארי ז"ל נראה שאין הפרש והעיד שכן היה נוהג מור אביו זלה"ה. ויש עוד מי שכתב שכן משמע מהבא"ח ז"ל. וששאל כמה חכמים גדולים ושכולם נוהגים כן.

שאלה: מהי מעלת הזמירות של יום השבת?

בראשונים מובא מדרש (ירושלמי ובראשית רבה. ונעלם מאיתנו): "ויכל אלהים ביום השביעי" - אמר הקדוש ברוך הוא, בואו ואמרנו שירה, פנים חדשות באו לכאן. כלומר בהכנסת החלה שבאה מחדש. ועוד אמרו, ומצוה שישיר וירנן בתשבחות, שנאמר מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה'.

ומרן הרב עובדיה (דרושים עמ' רפד) הביא משם רבותינו שכתוב בספר הזוהר (כתבי יד), שיש שתי כתות בסטרא אחרא בשם הנשים מחל"ת וליל"ת, ת

מחל"ת לשון מחולות ושמחה, וממנה נמשכים בעלי משתאות וכל שמחות של הוללות. אך ליל"ת לשון יללה, וממנה נמשכים כל בעלי מרה שחורה ויגון ואנחה. ולכן שתי אלה נלחמות זו בזו. ולהכניע הקליפות הללו הוא על ידי עשיית הטוב הרומזת לפעולות ההן, שלהכניע ליל"ת הוא על ידי שערי דמעה והכנעה ושברון לב בתפלה. ולהכניע את מחלת הוא על ידי שמחה של מצוה בשירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא בפרט בשבתות וימים טובים.

ומשלו זאת, לאדם שהיה הולך ביער ושמע קול שאגת אריה וראה מרחוק שהאריה הולך ומתקרב אליו, וכשרצה לברוח ולרוץ לאחוריו, ראה שיש דוב אחד שהולך וקרוב כנגדו, ואין לו מפלט, ומיד טיפס ועלה על אילן אחד שהיה בקרבתו, ואבן אחת לקח בידו, וכשהתקרבו הדוב אצל הארי, זרק האיש את האבן על מצחו של הדוב, וכשהביט הדוב אנה ואנה לא מצא אלא את האריה הקרוב אליו חשב שהארי הכהו, וירץ אליו במר נפשו ויסתער עליו להחלם בו, והאריה גם הוא שינס מתניו והתחיל גם הוא להשיב מלחמה שעה, וכשראה האיש שהארי והדוב טרודים במלחמתם זה עם זה, ירד מן האילן וברח מפניהם וניצול.

והנמשל, שבשבת ויום טוב שישראל ששים ושמחים בפיוטים ושירות ותשבחות ובסעודות שבהם, תגיע הכנעה לליל"ת, והיא חושבת שהכאה זו באה עליה מצד מחל"ת, נגשת להלחם עם מחל"ת, ותגבר המלחמה ביניהם, ובינתיים התפלות וכל מצות היום יעלו לשמי מרום בלי שום קטרוג, ואז תהיה הכנעה גדולה לכתות אלו של הסטרא אחרא. וגבר ישראל.

וגדול אחד שח"ת אחד, אתה זכית שבניך כולם ת"ח משום שהיית שר איתם זמירות שבת והיו הסעודות מאירות ושמות, מה שאין כן אצלי שהייתי ממחר לסיים הסעודות כדי ללכת ללמוד.

ובגמרא (ברכות ל'): אמרו על הפסוק וגילו ברעדה, במקום גילה שם תהא רעדה. דהיינו שנתכוין להנעים זמירות לפני הבורח בשיירי זמרה, ויהיו כל מעשינו לשם שמים, ולא נתכוין כדי להתגאות ולהתפאר על קול הנעים שחנן ה' אותנו.

לסיכום: מעלת הזמירות ביום השבת נשגבה מאד ויש בה השפעה לקבלת התפילות ולחינוך הילדים, ובלבד שיעשה זאת בחכמה שישתדל לשיר שירי שבת תמיד בשמחה לשם שמים, ולא יכריח את בנו לשיר עמו, אלא אם צריך ימשוך ליבם באיזה פרס או ממתק שירצו לשיר מאליהם כל אחד לפי כוחו, הקטן כפי קוטנו והגדול כפי גודלו, ואז כי יזקין לא יסור ממנה.

מסגרת אישית בתוך מסגרת כללית

לא רק גבולות כללים קיימים אלא גם גבולות אישיים. בתוך גבולות הנורמה, לכל אדם יש גבולות המקסימום והמינימום שבטווח שלהם הוא רגיל לפעול ושעליהם הוא מקפיד שלא לעבור. מבחינתו, אם הוא יעבור את הגבולות שהוא קבע לעצמו או שהוא רגיל לפעול בהם זה נחשב לו לחריגה, אף אם אצל אחרים הגבולות בעניין זה שונים, רחוקים יותר או קרובים יותר.

לדוגמא: אדם המקפיד לקום בבוקר לכתחילה בשעה 6:00, ובדיעבד בשעה 7:00. מבחינתו, איחור מעבר לכך לא בא בחשבון. לעומתו, חברו נוהג לקום לכתחילה 7:30, ואפשר שגם בשעה 8:30, אבל מעבר לכך גם אצלו זה נחשב לחריגה. שניהם יכולים להיחשב אנשים נורמליים, ובסביבה לא יביטו עליהם כעל חריגים, ובכל זאת, לכל אחד מהם הגבולות שלו, ומעבר להם, בעיניו שלו פחות, זה נחשב חריגה.

הוא הדבר בעניין ניקיון הבית למשל. עקרת בית אחת מקפידה לנקות את הבית ולשטוף אותו הטב פעם אחת בשבוע, לכבוד שבת קודש, ונוסף על כך, לפי הצורך, היא מנגבת את הבית במטלית. אחותה, לעומת זאת, מקפידה לנקות את הבית ולשטוף אותו הטב פעמיים בשבוע, ומדי ערב היא מנגבת את הרצפה במטלית. שתיהן נחשבות עקרות בית שהניקיון חשוב להן, על אף ההבדל בגישתן. החריגה מבחינתן היא זו שמנקה את הבית רק פעם אחת בחודש, ואולי גם זה לא, או זו שמקפידה לנקות את הבית ולשטוף אותו ביסודיות מדי יום ביומו, במשך שעות.

הדעת נותנת, שכל מי שמצמצם את הגבולות ומקטין את המסגרת שלו, יצטרך להשקיע מאמץ ואנרגיה רבים יותר כדי לעמוד בסטנדרטים שהוא קבע לעצמו. יתר על כן, ככל שהמרחב צר יותר והמרחק בין הגבולות קטן יותר, הסיכון לחרוג מהם גדול יותר. ובזו הדרך, ככל שגבולות המינימום והמקסימום קרובים יותר אלו לאלו, גבולות הנורמה המקובלים על האדם קטנים ומצומצמים יותר, ואז המשימה לעמוד בהם הרי היא כהליכה על גשר צר, שכל חריגה קלה או סטייה ממרכזו עלולה להביא לנפילה קשה ומסוכנת. כמו כן מובן, שמי שחושב ומרגיש כך, צריך להשקיע הרבה יותר כדי שלא ליפול, ומטבע הדברים הוא גם מתוח ולחוץ הרבה יותר מהאחרים. מרחב התמרון שלו צר עד אימה, ובכל רגע הוא נתון בסכנת נפילה.

המנסים ללכת כל הזמן על חבל דק, חייבים להיות כל הזמן בריכוז מלא. עליהם להשקיע כוח ומוח ואנרגיה רבה כדי לעמוד בנטל וליישם את מה שהם "צריכים". אין אפוא פלא שאין להם מנוחה והם אינם יכולים להיות רגועים, כי הרי על כל צעד ושעל הם עלולים להחמיץ, ובמקרים הקיצוניים, כמעט לא ייתכן שלא יחמיצו ושירגישו שהם "בסדר".

רגע חושבים

הרב אליהו רוסתמי

זהות יהודית

לכן כתוב בפרשה שאבותינו הקדושים שירדו למצרים שמרו על השמות שלהם שנאמר "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", שלא שינו את שמם, ראובן שמעון לוי יהודה וכו'. היום אם יורד ישראלי לצרפת ושמנו ראובן הוא נהפך ל"רוברט" ושמעון נהפך ל"סיימון", ולוי נהפך ל"לואי", ומשה נהפך ל"מואיז", ויוסף נהפך ל"ז'וז'ו, ה' יצילנו!

כשיהודי מתחיל להחליף את השם ומוריד את הציצית והכיפה, ואחר כך את השבת והכשרות, כל המהות של היהודי נאבדת! מה שמר את אבותינו במצרים, "אלה שמות", אסור לאדם לנגוע בשם שלו, תמיד תישאר עם שם יהודי.

מספר הגר"ל כחלון שליט"א שהיה לו חבר בישיבה בן 19 שהיה חזן עם קול מדהים, ובאו לישיבה אנשים מברזיל והתפעלו מהחזנות שלו, והציעו לו להיות חזן בברזיל ויתנו לו בחודש שלושת אלפים דולר, לבחור רווק בן 19 זה סכום יפה ומפתה. הלך הבחור אצל אביו שהיה חכם וסיפר לו על ההצעה שתעזור לו להסתדר בחיים וכן לא יכניס את אביו להוצאות חתונה ודירה וכד'. אמר לו אביו בחכמה בני היקר, אתה רווק, תתחתן ותסע עם הכלה לאן שאתה רוצה, אבל אם תסע רווק, יכול להיות שאני יאבד אותך וגם העם היהודי יאבד בחור יקר! אם תסע רווק, אתה עושה את טעות חיין!

באותה שנה חיתן האב את הבחור ואחר כך נסע עם אשתו לחיים טובים! ומהיכן למד האבא לעשות כן, מפרשתנו שכתוב "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו!" אוי לגבר שיורד לאמריקה או לתאילנד לבד, הוא יכול לאבד את כל העולם הבא שלו!

הרב אליהו רוסתמי מרצה באתרנו
להרצאות נוספות בקרו באתר 'ישיבת אור דוד'

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" וכו' והי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש, ויוסף היה במצרים, וכי לא ידענו שיוסף מלך במצרים, והרי ארבע פרשות בסוף חומש בראשית מדברות על ירדת יוסף למצרים. אומר רש"י "להודיען צדקתו של יוסף, הוא יוסף הרועה את צאן אביו הוא יוסף שהיה במצרים ונעשה מלך ועמד בצדקו". אם יוסף היה נשאר בחממה של יעקב אביו ונשאר צדיק זה לא חידוש גדול. לפעמים אדם מקבל תפקיד בשיקו או במדינת סקנדינביה, ושם להישאר ירא אלוקים זה חידוש עצום.

מספר הגר"ל כחלון שליט"א שתלמיד שלו החליט לנסוע עם חבר לתאילנד, "לראות שם את הנופים ולהתפעל מיופי הבריאה". אמר להם הרב שזה מסוכן, ששני רווקים צעירים יוצאים לטיול זה יכול להסתיים "בהחלקה". אמרו לו שהחליטו שאחד ישמור על השני, ובסוף התברר שהיו צריכים לקחת איתם חברת שמירה! משום שהם "החליקו" בגדול. אדם ירא שמים שיצא לתאילנד לתקופה וישאר כמו בהתחלה זה הזוי. נתאר לעצמנו את יוסף שהיה 20 שנה במצרים הטמאה, מלאה גילולים ועבודה זרה כישוף זימה וניאוף ועוד, ונשאר צדיק!

אמר יעקב ליוסף "ראה פניך לא פיללתי", שהיה בקי בחכמת הפרצוף שרואה אדם כמו "רנטגן", וידוע אם פגם בקדושה ושמר על עצמו.

אמר יעקב ליוסף "ר' יוסף הפנים שלך נשאר קדושות", חכמת אדם תאיר פניו, רואים עליך יראת אלקים, "ראה פניך לא פיללתי" לא דמיינתי שאני אראה פנים כאלה".

כשהאחים אמרו ליעקב שיוסף חי והוא מלך במצרים, כתוב "ויפג לבו כי לא האמין להם", למה? הרי הם אומרים לך שהוא חי, למה אתה לא מאמין, אלא הוא לא האמין שיוסף חי בצדקותו, אצל יעקב אבינו חי פירושו זה עם יראת שמים.

קבעת עיתנים לתורה?

אור החיים הקדוש
פירוש אור החיים על התורה
בכל מוצ"ש בשעה 22:00

הדרשה השבועית

בכל יום רביעי בשעה 22:00
רחוב במכבים 108 בני ברק
Rabenu.com ביתן לצפות באתר הישיבה
ובערוצי הליוון

שיעור שבועי
מוסר | יהדות | הלכה
בכל יום שני בשעה 20:00

חשוב לדעת!

ביתן לצפות בכל הדרשות של הרה"ג דניאל זר שליט"א באתר הישיבה "אור דוד" ובמגוון רחב של רבנים נוספים בכל הנושאים